

Forslag til Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for 1.–7. trinn

§ 1 Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir grunnskolelærerutdanning for 1.–7.trinn, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler §§ 1-2 og 3-1.

Grunnskolelærerutdanning for 1.–7. trinn kan kvalifisere for tilsetting til å undervise i 1.–7. trinn i grunnskolen, jf. krav fastsatt med hjemmel i lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) 17. juli 1998 nr. 61 § 10-1. Utdanningen skal forholde seg til opplæringslova og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.

Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert grunnskolelærerutdanning for 1.–7. trinn med særlig vekt på begynneropplæring. Utdanningen skal ligge på masternivå. Utdanningen skal kjennetegnes av høy faglig kvalitet, av helhet og sammenheng mellom fag og fagdidaktikk, profesjonsfag og praksis og av et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av. Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.

Forskriften skal sikre at utdanningen kvalifiserer for en profesjonsutøvelse som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og for videre studier på ph.d.-nivå. Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og kvalifisere kandidatene til å videreutvikle skolen som en institusjon for læring og danning i et demokratisk og flerkulturelt samfunn.

Grunnskolelærerutdanning for 1.–7. trinn skal kvalifisere kandidatene til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske elevers rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.

§ 2 Læringsutbytte

Læringsutbyttebeskrivelsene imøtekommer Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2, master).

Kandidaten skal etter fullført grunnskolelærerutdanning ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, som fundament for arbeid i grunnskolen på 1.–7. årstrinn og for videre kompetanseutvikling:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har avansert profesjonsrettet kunnskap i et valgt fag eller fagområde og i pedagogikk, herunder spesialisert innsikt i et avgrenset profesjonsrettet fagområde og bred kunnskap i øvrige fag som inngår i utdanningen

- har inngående kunnskap om fagdidaktisk, pedagogisk og annen relevant forskning og teori, vitenskapelige tenkemåter og forskningsmetoder
- har inngående kunnskap om gjeldende lov- og planverk og om det helhetlige opplæringsløpet med vekt på overgangen fra barnehage til skole og fra barnetrinn til ungdomstrinn
- har inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, vurderings- og kartleggingsverktøy, klasseledelse, ledelse og vurdering av elevers læringsprosesser og hva som fremmer elevers læring i fagene
- har inngående kunnskap om barns utvikling, læring og dannelse i ulike sosiale og flerkulturelle kontekster og om hvordan kunnskapen kan anvendes for å tilpasse opplæringen til alle elevers forutsetninger og behov
- har kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn, barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv og om hvordan skolen i samarbeid med foresatte og eksterne instanser kan ivareta barn med særlige behov
- har kunnskap om lærerprofesjonen, fagenes egenart og historie og bred forståelse for utvikling av skolen som organisasjon og dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan undervise forsknings- og erfaringsbasert, alene og sammen med andre, analysere og bruke gjeldende læreplaner, iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i begynneropplæring i norsk, matematikk og andre fag og i arbeid med grunnleggende ferdigheter og kompetanser
- kan på faglig grunnlag ta ansvar for å utvikle og lede inkluderende, kreative, trygge og helsefremmende læringsmiljøer der opplæringen tilpasses ulike elevers behov og fører til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser
- kan analysere, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og gjøre nødvendige endringer i opplæringen som ivaretar elevenes behov, bruke varierte undervisningsmetoder og læremidler og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- innehar avanserte digitale ferdigheter og kan bruke relevante digitale verktøy og ressurser for å tilpasse opplæringen i alle fag, kan vurdere og utnytte teknologi- og medieutviklingen og veilede barn i deres digitale hverdag
- kan søke ny kunnskap fra nasjonal og internasjonal forskning, analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder, bruke slik innsikt i profesjonsutøvelsen og til å reflektere over og begrunne ulike sider ved denne
- kan selvstendig og i samarbeid med andre analysere teorier og metoder innenfor fagområdene og bruke slik innsikt i forsknings- og utviklingsarbeid og for å fremme elevers vitenskapelige tenkemåte
- kan gjennomføre profesjonsrettede, praksisrelevante, selvstendige og avgrensede forskningsprosjekter i tråd med forskningsetiske normer

- kan identifisere særskilte behov hos barn, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak.

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- innehar endrings- og utviklingskompetanse og kan anvende sine kunnskaper, ferdigheter og profesjonsfaglige digitale kompetanse til å gjennomføre avanserte lærerfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter til beste for elevers utvikling og læring og i møte med fremtidens skole
- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan bygge relasjoner til og involvere elever og foresatte, samhandle aktivt som del av skolens profesjonsfelleskap, samarbeide med aktører relevante for skolens virksomhet og legge til rette for et trygt faglig og psykososialt skolemiljø
- behersker norsk muntlig, skriftlig bokmål og nynorsk, kan kommunisere om faglige spørsmål i og utenfor skolen og bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan analysere og vurdere faglige, profesjonsetiske og utdanningspolitiske problemstillinger og videreutvikle egen kompetanse, justere egen praksis under veiledning og bidra til både kollegers og skolens faglige og organisatoriske utvikling
- kan bidra aktivt til innovasjonsprosesser, ta ansvar for samarbeid om faglig og pedagogisk nytenking i skolen og involvere lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv i opplæringen

§ 3 Innhold og struktur

Grunnskolelærerutdanningen skal kvalifisere for undervisning på 1.–7. trinn. Fullført og bestått utdanning gir 300 studiepoeng og mastergrad.

Struktur

1.–3. studieår skal inneholde

Minst 5 dager observasjonspraksis

Minst 80 dager veiledet og vurdert praksisopplæring

Undervisningsfag I, minst 60 studiepoeng

Profesjonsfag, minst 30 studiepoeng

Undervisningsfag II, minst 30 studiepoeng

Undervisningsfag III, minst 30 studiepoeng

Norsk 30 studiepoeng og matematikk 30 studiepoeng er obligatorisk og må velges som fag I, II eller III

Undervisningsfag IV, skolerlevant fag eller fordypning i ett av de øvrige fagene, 30 studiepoeng

4.–5. studieår:

Minst 30 dager veiledet og vurdert praksisopplæring i grunnskolen
 Undervisningsfag som masterfag (90 studiepoeng i undervisningsfag I) eller
 begynneropplæring som masterfag (90 studiepoeng)
 Profesjonsfag (30 studiepoeng)

Utdanningen skal normalt omfatte fire undervisningsfag. Alle undervisningsfagene skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag, omfatte fagdidaktikk og svare til et skolefag i gjeldende læreplan for grunnskolen. Utdanningen skal inneholde minst 60 studiepoeng profesjonsfag. Profesjonsfaget skal være praksisrelevant og bidra til at studentene utvikler en læreridentitet for en inkluderende skole. Faget omfatter felles læringsutbytte som alle kandidatene skal ha. Pedagogikk og didaktikk inngår i profesjonsfaget. Alle fag skal omfatte begynneropplæring. Grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring skal ha særlig vekt.

I det femårige masterløpet skal 60 % av utdanningen kunne defineres som emner på lavere grads nivå og 40 % på høyere grads nivå.

I løpet av de tre første årene skal undervisningsfag I være på minst 60 studiepoeng og profesjonsfag, undervisningsfag II og III på minst 30 studiepoeng hver. I det tredje året skal studentene skrive en profesjonsrettete FoU-oppgave i kombinasjon mellom et skolefag og profesjonsfag. Oppgaven må være godkjent før studentene kan begynne på masteroppgaven. Masteroppgaven skal være på minimum 30 studiepoeng. Den skal være profesjonsrettet og praksisorientert. Norsk (30 studiepoeng) og matematikk (30 studiepoeng) er obligatorisk og må velges som to av undervisningsfagene I-III. Undervisningsfag IV er på 30 studiepoeng og kan erstattes av et skolerelevant fag eller av fordypning i av de øvrige fagene.

Masterfaget kan enten være undervisningsfag I eller begynneropplæring. I begge alternativene skal det kvalifiserende utdanningsløpet i 1.– 3. studieår bestå av undervisningsfag I (minst 60 studiepoeng) og profesjonsfag (minst 30 studiepoeng). Hvis masterfaget er undervisningsfag I, skal dette faget utgjøre 90 studiepoeng over 4. og 5. studieår. Hvis masterfaget er begynneropplæring, skal undervisningsfag I og profesjonsfag inngå i masterfordypningen på 90 studiepoeng i fjerde og femte år, eventuelt sammen med emner fra de andre undervisningsfagene som inngår i utdanningen. I tillegg til de 90 studiepoengene som utgjør masterfag, skal profesjonsfag inngå med 30 studiepoeng til sammen i 4. og 5. studieår. Masteroppgaven i undervisningsfag skal ha solid forankring i fagdidaktikk og fag, mens masteroppgaven i begynneropplæring skal ha solid forankring i fagdidaktikk, fag og profesjonsfag. Emnet vitenskapsteori og metode inngår i masterfaget og i profesjonsfaget. Emnet introduseres i det tredje året i tilknytning til studentenes FoU-oppgave, men hovedtyngden knyttes til arbeidet med masteroppgaven.

Undervisningsfag I, profesjonsfag og praksis har et særlig ansvar for å ivareta sammenhengen i den integrerte profesjonsutdanningen, både på lavere og høyere grads nivå.

For å styrke lærerkompetansen i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn skal kunnskap om religion, livssyn og etikk utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i elevkunnskapsdelen av profesjonsfaget.

Alle fag og emner i utdanningen skal være forskningsbaserte og forankret i et forskningsaktivt fagmiljø.

Praksis

Praksisopplæringen består av minst 110 dager veiledet, variert og vurdert praksis. 105 dager skal gjennomføres i grunnskolen og 5 dager skal vektlegge overgangen barnehage-skole, og kan derfor legges til barnehage. Praksisopplæringen skal fordeles over minst fire år med minst 80 dager i løpet av de tre første årene og minst 30 dager i løpet av de to siste årene. I tillegg kommer minst 5 dager tilrettelagt observasjon i grunnskolen tidlig i studiet. Praksisopplæringen skal inngå som en integrert del av alle fagene i utdanningen. Den skal fordeles på høyere og lavere årstrinn på grunnskolens 1.–7. trinn, være tilpasset studentenes fagvalg og bidra til at studentene utvikler evnen til å reflektere over og utvikle egen profesjonsutøvelse. Det skal være progresjon i praksisopplæringen, fra observasjon og analyse ved starten av studiet til det å kunne innta forskerblick og videreutvikle forsknings- og erfaringsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av studiet. Praksisopplæringen skal være knyttet til ulike deler av skolens virksomhet og gi innsikt i småskoletrinnets og mellomtrinnets egenart og utfordringer og i overgangen fra barnehage til skole og fra barnetrinn til ungdomstrinn. Praksisperiodene kan ha ulikt omfang.

Studentenes egne profesjonsrettede FoU-arbeider, FoU-oppgaven i det tredje året og arbeidet med masteroppgaven i det femte året, skal bidra til å styrke integreringen av teori og praksis.

Grunnskolelærerutdanningen for 1.–7. trinn har noen overlappende temaer med grunnskolelærerutdanningen for 5.–10. trinn. Det er temaer knyttet til årstrinnene 5–7, vitenskapsteori og metode og enkelte fagemner. Her kan institusjonene tilrettelegge for felles undervisning dersom det er hensiktsmessig.

Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får internasjonale perspektiver på studiet og lærerarbeidet. Institusjonene skal også legge til rette for at studentene kan gjennomføre deler av utdanningen i utlandet, og skal fastsette vilkår for at studentene kan få godkjent utenlandsopphold som del av fagstudiet og av praksisopplæringen.

§ 4 Programplan og nasjonale retningslinjer

Det skal utarbeides nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen for 1.–7. trinn. Institusjonene må relatere utarbeidelsen av programplanen til disse retningslinjene.

Den enkelte institusjon skal utarbeide en programplan for grunnskolelærerutdanningen. Med utgangspunkt i forskriften skal programplanen beskrive hvordan institusjonen legger til rette for en integrert grunnskolelærerutdanning på masternivå med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Planen skal beskrive studentenes totale arbeidsinnsats i studiet og inneholde bestemmelser om faglig innhold, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger som bidrar til at studentene oppnår det totale læringsutbyttet på programnivå, og til at institusjonene kan dokumentere oppnådd læringsutbytte.

Planen skal beskrive hvordan institusjonens utdanningsprogram legger til rette for en progresjon i profesjonsretting, praksisopplæring, utvikling av vitenskapsteori og metode, oppbygging av studentenes FoU-kompetanse og utvikling av deres kommunikasjonsferdigheter – muntlige og skriftlige (bokmål og nynorsk). Programplanen skal også beskrive hvordan internasjonalisering innarbeides, og hvordan arbeid med fagovergrepene temaer ivaretas i oppbyggingen av

programmet. Dette gjelder blant annet arbeid med begynneropplæring, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

Programplanen skal vedtas av institusjonens styre.

§ 5 Nasjonale deksamener

Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

§ 6 Fritaksbestemmelser

Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av grunnskolelærerutdanningen for trinn 1–7, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3–5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av relevante fag som tilsvarer de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og bør omfatte fagdidaktikk og praksisopplæring.

Det kan gis fritak fra prøve i en av målformene i det obligatoriske norskfaget på 30 studiepoeng for studenter som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring.

Fritak skal føres på vitnemålet.

§ 7 Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft fra XX og gjelder fra og med opptak til studieåret XX.

Studenter som følger tidligere rammeplaner, har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil XX. Fra dette tidspunktet oppheves Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn.